

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 3. 2023, sp. zn. 30 Cdo 1083/2022, ECLI:CZ:NS:2023:30.CDO.1083.2022.1

Číslo: 20/2024

Právní věta:

Skutečnost, že vlastník domu, který nebyl zamýšleným adresátem výkonu veřejné moci, ani se jinak trestního řízení neúčastnil v postavení jeho subjektu, přenechal dům do užívání jiné osobě, vůči níž byl následně veden oprávněný a přiměřený služební zákrok Policie České republiky (domovní prohlídka), nepředstavuje liberační důvod podle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o Policii České republiky, na základě kterého by se mohl stát zprostit odpovědnosti za škodu způsobenou při domovní prohlídce vlastníkovi domu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 10.03.2023

Spisová značka: 30 Cdo 1083/2022

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Liberace, Náhrada škody způsobená státem

Předpisy: § 95 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání směřující proti části výroku I rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2021, sp. zn. 13 Co 292/2021, jíž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku I; jinak dovolání odmítl v rozsahu, ve kterém směřovalo proti výroku II a části výroku I rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 8. 12. 2021, sp. zn. 13 Co 292/2021, jíž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně ve výroku II.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Žalobci se podanou žalobou domáhali po žalované zaplacení částky 110 602,64 Kč s příslušenstvím jako náhrady škody, která jim měla vzniknout rozštípnutím vstupních dveří, vyražením zamykacího mechanismu a poškozením rozvorového systému v domě č. p. 1 v Ú. v jejich vlastnictví, ale v užívání jejich syna M. Š., a to při násilném vstupu Policie České republiky (dále jen „Policie ČR“) do domu při domovní prohlídce konané dne 12. 4. 2016.

2. Obvodní soud pro Prahu 7 jako soud prvního stupně (v pořadí již druhým) rozsudkem ze dne 3. 8. 2021, č. j. 12 C 183/2019-114, uložil žalované povinnost zaplatit žalobcům společně a nerozdílně částku 110 602,64 Kč s úrokem z prodlení ve výši 9 % ročně z této částky od 12. 12. 2018 do zaplacení (výrok I) a na náhradu nákladů řízení částku 108 181,80 Kč (výrok II).

3. Soud prvního stupně vyšel z následujících skutkových zjištění. Žalobci jsou vlastníky stavby č. p. 1 v k. ú. Ú., obec Ú. Dne 1. 4. 2016 vydal Obvodní soud pro Prahu 1 pod sp. zn. 43 Nt 1031/2016 příkaz k domovní prohlídce v předmětném domě užívaném se souhlasem žalobců jejich synem M. Š., který byl podezřelý ze spáchání trestného činu zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby dle § 240 odst. 1, 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a trestného činu legalizace výnosů z trestné činnosti dle § 216 odst. 1 písm. a), odst. 4 písm. b), c) trestního zákoníku. Na základě uvedeného příkazu byla v domě ve vlastnictví žalobců dne 12. 4. 2016 provedena Policií ČR domovní prohlídka, při níž došlo, po násilném vstupu do objektu, k zadržení M. Š. Při násilném vstupu byla poškozena kovová vstupní branka na pozemek a vstupní dveře do domu, které byly rozštípnuté, byl vyražen zamykací mechanismus, poškozen rozvorový systém a došlo k sednutí dveří. Před vstupem do domu nebyla ze strany Policie ČR učiněna výzva synovi žalobců k otevření dveří. Žalobci na opravu vstupních dveří vynaložili částku 110 602,64 Kč, neboť po násilném vstupu Policie ČR bylo možné dveře zamykat jen na jeden zámek a ty tak neplnily celou svou bezpečnostní funkci. Poškození jiného původu (než násilným vstupem) nebylo zjištěno. Oprava na přání žalobců nezahrnovala elektromotorickou vložku dveří, která byla součástí původních (poškozených) dveří. Žalobci uplatnili právo na náhradu škody u žalované dopisem ze dne 3. 12. 2018, odeslaným téhož dne, ve kterém vyzvali žalovanou k zaplacení žalované částky ve lhůtě do 11. 12. 2018 s upozorněním na možnost soudního vymáhání.

4. Po právní stránce posoudil soud prvního stupně nárok žalobců dle § 95 odst. 1 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“), a uzavřel, že odpovědnost žalované je objektivního charakteru a k předpokladům odpovědnosti patří pouze vznik škody (1) v příčinné souvislosti (2) s plněním úkolů Policie ČR (3) a absence liberačního důvodu dle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii. Dále soud prvního stupně uzavřel, že žalobci nutnost domovní prohlídky v žádném případě nezavinili a aplikace liberačního důvodu je tedy v posuzované věci vyloučena. Dále soud prvního stupně uvedl, že při domovní prohlídce (plnění úkolu Policie ČR) došlo k násilnému vstupu do nemovitosti žalobců, při kterém byly poškozeny vstupní dveře, žalobcům tudíž v příčinné souvislosti s plněním úkolů Policie ČR vznikla škoda a jsou tak naplněny předpoklady odpovědnosti státu podle § 95 odst. 1 zákona o policii. Syn žalobců za uvedenou škodu dle soudu prvního stupně neodpovídá, neboť samotná skutečnost, že je proti němu vedeno trestní stíhání, tuto odpovědnost nezakládá a mezi účastníky bylo nesporné, že násilnému vstupu do budovy výzva k otevření dveří nepředcházela. Syn žalobců tedy nemohl postupovat v rozporu se zásadou *neminem laedere* (nepůsobit škodu) a škodě předejít otevřením dveří na výzvu. Pokud jde o výši škody, žalobci prokázali, že na opravu dveří vynaložili částku 110 602,64 Kč a oprava byla provedena tak, aby byly zachovány bezpečnostní vlastnosti původních dveří. Námitky žalované, že dveře mohly být dále poškozeny užíváním ze strany žalobců po násilném otevření při domovní prohlídce, byla vyvrácena svědeckou výpovědí I. S., který při prohlídce dveří jiné poškození nezaznamenal. Částka 110 602,64 Kč tudíž představuje skutečnou škodu, která žalobcům vznikla. Žalobci uplatnili u žalované nárok na náhradu škody dne 6. 12. 2018 a požádali o její zaplacení ve lhůtě do 11. 12. 2018, což žalovaná neučinila a následující den se dostala do prodlení. Soud prvního stupně proto přiznal žalobcům i úrok z prodlení v zákonné výši.

5. Takto rozhodl soud prvního stupně poté, co jeho první (zamítavý) rozsudek ze dne 18. 6. 2020, č. j. 12 C 183/2019-58, byl k odvolání žalobců zrušen usnesením odvolacího soudu ze dne 14. 10. 2020, č. j. 13 Co 302/2020-80, se závazným právním názorem, kterým se soud prvního stupně v novém rozhodnutí řídil.

6. Městský soud v Praze jako soud odvolací k odvolání žalované napadeným rozsudkem rozsudek soudu prvního stupně potvrdil (výrok I rozsudku odvolacího soudu) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 22 177 Kč (výrok II rozsudku odvolacího soudu).

7. Odvolací soud vyšel se skutkových zjištění soudu prvního stupně a ztotožnil se i s jeho právním posouzením. Odvolací soud odkázal na závěry uvedené v jeho dřívějším zrušujícím usnesení ze dne 14. 10. 2020, č. j. 13 Co 302/2020-80, o tom, že za stát v dané věci je příslušné jednat Ministerstvo vnitra, nikoliv Ministerstvo spravedlnosti a že se nárok řídí § 95 odst. 1 zákona o policii, nikoliv zákonem č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „OdpŠk“ nebo „zákon č. 82/1998 Sb.“), neboť žalobci jako osoby stojící vně trestního řízení, nezúčastnivší se domovní prohlídky a nemající o ní žádné relevantní informace žádný odpovědnostní titul dle zákona č. 82/1998 Sb. netvrdí a svůj nárok odvozují již z toho, že došlo k domovní prohlídce, při které jim při násilném překonání vstupních dveří vznikla škoda. Odvolací soud setrval na svém předchozím závěru, že žalobcům postačí tvrdit a prokázat, že se konala domovní prohlídka a že jim v příčinné souvislosti s její realizací vznikla škoda, což se stalo. Dle odvolacího soudu bylo naopak na žalované, aby tvrdila a prokazovala, že M. Š. snad neuposlechl výzvy policie ke zpřístupnění domu, protože právě jen tato okolnost by znamenala výlučnou odpovědnost M. Š. za vzniklou škodu, což ale prokázáno nebylo, neboť předchozí výzva učiněna nebyla. Odvolací soud rovněž konstatoval, že samotné trestní stíhání M. Š. jeho odpovědnost nezakládá, a proto je bez významu jeho oprávněnost či neoprávněnost daná v budoucnu jeho pravomocným výsledkem. Naplnění liberačního důvodu podle § 95 odst. 1 části věty za středníkem zákona o policii shledal odvolací soud bez dalšího vyloučeným, neboť žalobci nejsou osobami, jimž by bylo možné přičítat jakékoliv protiprávní jednání. Úvahu žalované o „lehkovážném“ jednání žalobců spočívajícím v tom, že svůj dům dali k užívání „osobě podílející se od roku 2012 na závažné trestné činnosti“, by podle odvolacího soudu mohla být opodstatněná tehdy, pokud by žalobci věděli (měli a mohli vědět) o tom, že jejich syn páchal trestnou činnost, to však žalovaná netvrdila. Na umožnění bydlení nejbližšímu rodinnému příslušníku (potomku) ve vlastní nemovitosti odvolací soud nic lehkovážného neshledal a považoval je za počínání nikterak výjimečné. Námitky žalované o správnosti postupu policejního orgánu odvolací soud nepovažoval za významné, neboť na jeho nesprávnosti žalovaný nárok, stejně jako hypotéza § 95 zákona o policii, nestojí. Odvolací soud se tudíž plně ztotožnil se závěrem soudu prvního stupně o naplnění všech předpokladů odpovědnosti žalované za škodu podle § 95 odst. 1 zákona o policii, neboť žalobcům vznikla škoda v příčinné souvislosti s plněním úkolu policejního orgánu, který spočíval ve vykonání domovní prohlídky v jejich domě sice v rámci trestního řízení, to však nesměřovalo a nesměřuje vůči žalobcům. Soud prvního stupně dle odvolacího soudu správně zjistil i výši škody, jakkoliv nepřesně argumentuje opravou dveří, které však byly vyměněny, neboť nutnost výměny dveří včetně poškozených zárubní a účelnost takto vynaložených nákladů nebyly v řízení zpochybněny. Navíc vyměněné dveře ani nedosahovaly parametrů dveří poškozených (absence elektromotorické vložky umožňující otevření dveří otiskem prstu). Odvolací soud rovněž akceptoval i závěr soudu prvního stupně o počátku prodlení žalované podle obecných (občanskoprávních) předpisů, neboť žalovaný nárok není namístě posuzovat podle zákona č. 82/1998 Sb. a jeho § 15.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

8. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná v celém jeho rozsahu, tedy v obou jeho výrocích, dovoláním, ve kterém uplatnila následující dovolací důvody.

9. Dle žalované závisí napadené rozhodnutí na vyřešení dvou otázek hmotného práva. První otázka, která dle žalované dosud nebyla v rozhodovací činnosti dovolacího soudu řešena, je, zda je možné

považovat dobrovolné „pronajmutí nemovitosti“ (za úplatu nebo bezúplatně) osobě důvodně podezřelé z páčání závažné trestné činnosti, proti které je oprávněný a přiměřený služební zákrok Policie ČR veden, za liberační důvod podle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii. Žalovaná v této souvislosti tvrdila, že žalobci jako vlastníci „pronajali“ svůj rodinný dům svému synovi, vůči kterému proběhl oprávněný a přiměřený zákrok Policie ČR. Tím se dobrovolně vzdali, resp. část svého vlastnického práva dočasně „převodili“ na tohoto uživatele (svého syna), který svým protiprávním jednáním zákrok Policie ČR vyvolal. Syn žalobců dle žalované fakticky a reálně užíval dům žalobců, choval se jako jeho nájemce, byť tento právní vztah nebyl ze strany žalobců a jejich syna upraven písemnou nájemní smlouvou, a v domě páchal trestnou činnost, proto dle žalované odpovídá za vzniklou škodu žalobcům, což žalovaná považuje za liberační důvod dle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii. V této souvislosti žalovaná poukázala na usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2020, sp. zn. [IV. ÚS 3819/18](#), které se týká obdobné věci, ale dle žalované klade více otázek, než odpovídá. Otázka, která organizační složka státu má v takovém případě za stát jednat (zda Ministerstvo vnitra či Ministerstvo spravedlnosti), dle žalované nehraje podstatnou roli.

10. Druhou otázkou, při jejímž řešení se měl odvolací soud odchýlit od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, a to od usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2020, sp. zn. [30 Cdo 4066/2018](#), žalovaná zformulovala tak, zda v případě, kdy Policie ČR vystupující jako orgán činný v trestním řízení při realizaci domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor pochybí, poskytuje stát náhradu škody podle zákona o policii nebo podle zákona č. 82/1998 Sb. V této souvislosti žalovaná uvedla, že v případě vyřešení této otázky by *pro futuro* byla vyřešena rovněž otázka, která organizační složka státu je oprávněná jednat jeho jménem v případě, kdy Policie ČR vystupuje jako orgán činný v trestním řízení a způsobí vznik škody. Dále žalovaná uzavřela, že je přesvědčena, že soudy obou stupňů nebylo prokázáno pochybení policejního orgánu při provedení domovní prohlídky, což podrobně rozvedla v odvolání proti druhému rozsudku soudu prvního stupně.

11. Žalobci se k dovolání žalované nevyjádřili.

III. Přípustnost dovolání

12. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a XII zákona č. 286/2021 Sb.), dále jen „o. s. ř.“.

13. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 a 2 písm. b) o. s. ř. a § 241a odst. 2 o. s. ř.

14. Podle § 236 odst. 1 o. s. ř. lze dovoláním napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, jestliže to zákon připouští.

15. Podle § 237 o. s. ř. není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

16. Podle § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř. však není dovolání podle § 237 o. s. ř. přípustné proti rozhodnutím v části týkající se výroku o nákladech řízení.

17. Dovolání žalované v části směřující proti výroku I napadeného rozsudku odvolacího soudu,

kterým byl potvrzen výrok II rozsudku soudu prvního stupně, a v části směřující proti výroku II napadeného rozsudku odvolacího soudu, není přípustné, neboť těmito výroky bylo rozhodnuto o nákladech řízení. Jelikož dovolání není v rozsahu uvedeném ve výroku I tohoto rozsudku podle § 238 o. s. ř. přípustné, Nejvyšší soud je v tomto rozsahu podle § 243c odst. 1 o. s. ř. odmítl.

18. Ve vztahu k dovolání žalované v části směřující proti výroku I napadeného rozsudku odvolacího soudu, kterým byl potvrzen výrok I rozsudku soudu prvního stupně o věci samé, se dovolací soud zabýval jeho přípustností dle § 237 o. s. ř.

19. Druhá předložená otázka (zda se v případě, kdy Policie ČR vystupující jako orgán činný v trestním řízení při realizaci domovní prohlídky nebo prohlídky jiných prostor pochybí, nárok na náhradu škody vůči státu řídí zákonem o policii nebo zákonem č. 82/1998 Sb.) nemůže založit přípustnost dovolání podle § 237 o. s. ř., neboť na jejím vyřešení napadené rozhodnutí nezávisí a odvolací soud, který žádné pochybení Policie ČR při provádění domovní prohlídky nedovodil (i sama žalovaná v dovolání i v předchozím řízení opakovaně tvrdila, že k žádnému pochybení ze strany Policie ČR nedošlo), na jejich řešení své rozhodnutí nezaložil (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 1999, sp. zn. [2 Cdon 808/97](#), uveřejněné pod č. 27/2001 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek).

20. Dovolání je však přípustné ve vztahu k otázce, zda je možné považovat dobrovolné „pronajmutí nemovitosti“ (za úplatu nebo bezúplatně) osobě důvodně podezřelé z páčání závažné trestné činnosti, proti které je oprávněný a přiměřený služební zákrok Policie ČR veden, za liberační důvod podle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii, neboť tato otázka nebyla dosud v rozhodování dovolacího soudu řešena.

IV. Důvodnost dovolání

21. Dovolání není důvodné.

22. Nejvyšší soud předně zdůrazňuje, že je při přezkumu rozhodnutí odvolacího soudu vázán důvody vymezenými v dovolání (srov. § 242 odst. 3 věta první o. s. ř.). Z dovolací argumentace žalované a jí předložené otázky hmotného práva je přitom zřejmé, že dovoláním není zpochybněn závěr odvolacího soudu, že žalobcům vznikla postupem Policie ČR škoda v žalované výši. Žalovanou uplatněné (a přípustné) dovolací námitky se podle svého obsahu týkají výlučně závěru odvolacího soudu o nenaplnění liberačního důvodu dle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii. Pouze v tomto rozsahu tedy byl dovolací soud oprávněn přezkoumávat správnost právního posouzení věci odvolacím soudem.

23. Podle § 2 zákona o policii Policie slouží veřejnosti. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

24. Podle § 95 odst. 1 zákona o policii je stát povinen nahradit škodu způsobenou policií v souvislosti s plněním úkolů; to neplatí, pokud se jedná o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok vyvolala.

25. Podle § 95 odst. 6 zákona o policii náhradu škody poskytuje Ministerstvo vnitra.

26. Podle § 1012 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „o. z.“ nebo „zákon č. 89/2012 Sb.“) má vlastník právo se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat a jiné osoby

z toho vyloučit. Vlastníku se zakazuje nad míru přiměřenou poměrům závažně rušit práva jiných osob, jakož i vykonávat takové činy, jejichž hlavním účelem je jiné osoby obtěžovat nebo poškodit.

27. V rozsudku ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. [30 Cdo 2249/2020](#), Nejvyšší soud uzavřel, že § 95 odst. 1 zákona o policii stanoví jeden z případů předpokládaných v § 2895 o. z., kdy povinnost škůdce k náhradě škody vzniká bez ohledu na jeho zavinění (objektivní odpovědnost). Stát takto obecně odpovídá za škodu způsobenou Policií ČR, jestliže vznikla v souvislosti s plněním jejích úkolů, a to i když policie postupovala v souladu se zákonem. Tato odpovědnost však nevznikne, jde-li o škodu způsobenou osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok vyvolala. Prostřednictvím § 95 odst. 1 zákona o policii je poskytována ochrana vlastnickému právu osob dotčených jednáním policie podle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, vyhlášené pod č. 2/1993 Sb. (dále jen „Listina“), ve své podstatě jde o poskytnutí náhrady za nucené omezení vlastnického práva podle čl. 11 odst. 4 Listiny, k němuž dochází v souvislosti s plněním úkolů policie (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 22. 1. 2020, sp. zn. [IV. ÚS 3819/18](#)). Základní úkoly Policie ČR definuje § 2 zákona o Policii České republiky. V tomto rozsudku Nejvyšší soud dále uzavřel, že v případě, že zákon o policii neobsahuje zvláštní právní úpravu (např. promlčení nebo rozsah nahrazované nemajetkové újmy), uplatní se obecná úprava obsažená v zákoně č. 89/2012 Sb.

28. Ze znění § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii i z výše citovaného rozsudku Nejvyššího soudu vyplývá, že jediným liberačním důvodem z objektivní odpovědnosti státu za škodu způsobenou Policií ČR v souvislosti s plněním jejích úkolů je, že škoda byla způsobena osobě, která svým protiprávním jednáním oprávněný a přiměřený zákrok Policie ČR vyvolala. V daném případě byla škoda způsobena žalobcům jako vlastníkům (nikoliv však uživatelům) domu, kde byla domovní prohlídka provedena, a žalovaná spatřuje naplnění výše uvedeného liberačního důvodu v tom, že žalobci dobrovolně přenechali dům do užívání (ačkoliv žalovaná hovoří o „pronajmutí nemovitosti za úplatu nebo bezúplatně“, je nájemní smlouva dle § 2201 o. z. smlouvou úplatnou, bezúplatné přenechání nemovitosti do užívání by tedy představovalo jiný smluvní typ než nájem, např. výpůjčku, proto je v dalším textu používáno slovní spojení „přenechání domu do užívání“, poznámka Nejvyššího soudu) osobě důvodně podezřelé z páchání závažné trestné činnosti, proti které je oprávněný a přiměřený služební zákrok Policie ČR veden. Jak však sama žalovaná ve svém dovolání výslovně uvádí, dle § 1012 o. z. je základním právem vlastníka se svým vlastnictvím v mezích právního řádu libovolně nakládat, tedy jej (úplatně či bezúplatně) přenechat do užívání třetích osob. Realizace tohoto základního práva vlastníka tedy nemůže představovat protiprávní jednání, aniž by dle § 1012 věta druhá o. z. tímto výkonem práva vlastníka byla nad míru přiměřenou poměrům závažně rušena práva jiných osob, nebo aby hlavním účelem takového výkonu vlastnického práva bylo jiné osoby obtěžovat nebo poškodit, což však v daném případě ze skutkových zjištění soudů obou stupňů, kterými je Nejvyšší soud vázán (§ 241a odst. 1 o. s. ř. *a contrario*), nijak nevyplývá. Skutečnost, že žalobci přenechali svůj dům do užívání třetí osobě, tudíž jejich protiprávní jednání nepředstavuje a nemůže tak naplňovat ani liberační důvod podle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii.

29. Pokud žalovaná ve svém dovolání poukazuje na to, že žalobci přenechali svůj dům osobě, která (následně) byla stíhána pro závažný trestný čin a vůči níž byl oprávněný a přiměřený služební zákrok Policie ČR (domovní prohlídka) veden, pokouší se tak rozšiřovat dopad liberačního důvodu podle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii nejen na protiprávní jednání přímo poškozeného (v daném případě žalobců), ale i na protiprávní jednání dalších osob, na které se však tento liberační důvod nevztahuje.

30. Již v usnesení ze dne 22. 1. 2020, sp. zn. [IV. ÚS 3819/18](#), které se zabývalo nárokem vlastníka bytu na náhradu škody na dveřích bytu obývaného nájemcem poškozených Policií ČR při násilném vstupu do bytu za účelem zadržení nájemce, Ústavní soud uzavřel, že liberační důvod podle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii by se uplatnil jen pod podmínkou, že by předmětný zákrok Policie ČR byl oprávněný a přiměřený, a jen pokud by šlo o škodu, která by vznikla osobě,

kteřá měla být zadržena, tedy přímo nájemci bytu. Na škodu způsobenou tímto zákrokem stěžovateli jakožto vlastníkovu bytu se naopak žádný zákonem stanovený liberační důvod nevztahuje.

31. Co se pak týče vzájemného vztahu odpovědnosti státu dle § 95 odst. 1 zákona o policii a případné odpovědnosti uživatele domu za stejnou škodu, na což žalovaná v souvislosti s tvrzeným naplněním liberačního důvodu také poukazovala, je třeba v souladu se závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. [30 Cdo 2249/2020](#), postupovat dle obecné právní úpravy, a to dle § 2915 o. z. a násl., která upravuje případy škody způsobené několika osobami. Již v rozsudku ze dne 28. 5. 2014, sp. zn. [30 Cdo 509/2013](#), který se týkal odpovědnosti státu za škodu dle zákona č. 82/1998 Sb., Nejvyšší soud konstatoval, že odpovědnost státu nelze vyloučit pouhým poukazem na odpovědnost jiného subjektu a že při škodě způsobené více subjekty dává zákon (tj. zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ale tyto závěry jsou aplikovatelné i v režimu zákona č. 89/2012 Sb.) přednost pravidlu společné a nerozdílné odpovědnosti vůči poškozenému; poškozeným uplatněný nárok je tedy jeho dispozitivním projevem realizace možnosti vyplývající z právní úpravy a podíl dalších škůdců na vzniku škody je významný jen v jejich vzájemném poměru. Skutečnost, že by syn žalobců případně z nějakého titulu za škodu žalobcům rovněž odpovídal, tedy liberační důvod ve vztahu k žalované nepředstavuje a vzájemný poměr obou odpovědností by bylo nezbytné řešit dle obecné právní úpravy až v případě vzájemného vypořádání jednotlivých škůdců. Případný nárok žalobců na náhradu škody vůči jejich synovi ani vzájemné vypořádání mezi několika škůdci však předmětem daného řízení nejsou. Lze tedy obecně uzavřít, že z absence úpravy těchto otázek v zákoně o policii nelze dovozovat, že by nebylo možno použít obecnou úpravu zákona č. 89/2012 Sb. a že by k řešení těchto situací bylo nutné extenzivně (nad rámec textu zákona) vykládat liberační důvod podle § 95 odst. 1 věta za středníkem zákona o policii, jak se o to žalovaná v dovolání pokouší.

32. Za situace, kdy bylo dovolání shledáno přípustným, se Nejvyšší soud ve smyslu § 242 odst. 3 věty druhé o. s. ř. zabýval i tím, zda ve věci existují zmatečnostní vady uvedené v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o. s. ř., případně jiné vady řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Existenci takových vad však žalovaná (kromě zpochybňování, zda za stát jednala správná organizační složka) netvrdila a nepodávájí se ani z obsahu soudního spisu. Žalovaná v dovolání namítala, že nepovažuje za dostatečně vyjasněné, jaká organizační složka státu má za stát v dané věci jednat a že názor odvolacího soudu odporuje odstavci 20 odůvodnění usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2020, sp. zn. [30 Cdo 4066/2018](#), kde je citována právní věta z rozsudku velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 14. 6. 2017, sp. zn. [31 Cdo 874/2015](#), uveřejněného pod č. 131/2018 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, část civilní, že v řízení o náhradě újmy vzniklé v souvislosti s úkony Policie ČR činěnými v trestním řízení jedná za Českou republiku Ministerstvo spravedlnosti, jinak Ministerstvo vnitra. Ačkoliv žalovaná na jiném místě dovolání uváděla, že otázka, která organizační složka státu má v daném případě za stát jednat (zda Ministerstvo vnitra či Ministerstvo spravedlnosti), nehraje dle jejího názoru podstatnou roli, není tomu tak, neboť v případě, že by za stát jednal soud s chybně určenou složkou, jednalo by se o vadu řízení, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2004, sp. zn. [33 Odo 67/2004](#)). Dovolací soud se tedy otázkou, zda v daném případě soudy prvního a druhého stupně jednaly se správně určenou organizační složkou státu, zabýval a dospěl k závěru, že tomu tak bylo.

33. V první řadě se dovolací soud ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, že je třeba věc posuzovat dle § 95 odst. 1 zákona o policii, nikoliv dle zákona č. 82/1998 Sb., neboť žalobci, kteří byli vlastníky poškozeného domu, ve kterém proběhla domovní prohlídka, ale nebydleli v něm (v domě bydlel jejich syn M. Š.), nebyli osobami, u kterých se dle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), domovní prohlídka konala, neboť takovou osobou je pouze ten, kdo prohlížené obydlí skutečně obývá (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 8. 6. 2011, sp. zn. [5 Tdo 482/2011](#)), a neměli tak ani práva ani povinnosti s tímto postavením související [např. právo na doručení příkazu k

prohlídce (§ 83 odst. 1 trestního řádu), právo účasti při prohlídce (§ 85 odst. 1 trestního řádu), právo na písemné potvrzení o výsledku úkonu, o převzetí věcí, které byly přitom vydány nebo odňaty, anebo na opis protokolu (§ 85 odst. 4 trestního řádu) nebo povinnost prohlídku strpět (§ 85a odst. 1 trestního řádu)]. Žalobci tudíž neměli v předmětném trestním řízení postavení osob zúčastněných na této fázi trestního řízení, neboť nebyli zamýšleným adresátem předmětného výkonu veřejné moci (domovní prohlídky) a jejich nárok na náhradu škody se tak řídí § 95 odst. 1 zákona o policii (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2020, sp. zn. [30 Cdo 4066/2018](#)). Za této procesní situace je organizační složkou státu oprávněnou za stát v daném případě jednat Ministerstvo vnitra, a to dle § 95 odst. 6 zákona o policii, nikoliv Ministerstvo spravedlnosti, neboť s ohledem na výše uvedené nelze příslušnou organizační složku určovat dle § 6 OdpŠk, ale je třeba postupovat podle zákona o policii, který má povahu speciálního právního předpisu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 8. 3. 2022, sp. zn. [30 Cdo 2249/2020](#)). Soudy obou stupňů tudíž jednaly se správně určenou organizační složkou státu. Pokud žalovaná poukazovala na usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2020, sp. zn. [30 Cdo 4066/2018](#), a rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 14. 6. 2017, sp. zn. [31 Cdo 874/2015](#), tak v obou těchto případech byly projednávány nároky na náhradu škody způsobené Policií ČR v postavení orgánu činného v trestním řízení osobám na daných trestních řízeních zúčastněným (osoba, u níž se domovní prohlídka konala, a vlastník vozidla, který je vydal pro účely trestního řízení), které se tedy řídily zákonem č. 82/1998 Sb. Jejich závěry o tom, že v daných případech je za stát oprávněno jednat Ministerstvo spravedlnosti, nikoliv Ministerstvo vnitra, tudíž na předmětnou věc aplikovat nelze.

34. Nejvyšší soud z výše uvedených důvodů dovolání žalované podle ustanovení § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. ve zbylém rozsahu ohledně části výroku I rozsudku odvolacího soudu, již byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I, zamítl.